

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Галузь знань **28 «Публічне управління та адміністрування»**

Спеціальність **281 «Публічне управління та адміністрування»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Івано-Франківськ, 2022-2023 н.р.

Робоча програма «Теорія та історія місцевого самоврядування» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». 20 с.

Розробники:

Дегтяр О.А. – д.держ.упр., професор кафедри управління та бізнес-адміністрування.

Валюх А.М. – д.держ.упр., професор кафедри управління та бізнес-адміністрування;

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування.

Протокол від 30 серпня 2022 року № 1.

Завідувач кафедри управління
та бізнес-адміністрування

(підпис)

П'ятничук І. Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Нормативна	
	Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»		
Змістових модулів – 3	Освітня програма Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: виконується в межах самостійної роботи		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: бакалавр	16 год.	6 год.
		Практичні заняття	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні заняття	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання	
-	-		
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %

для заочної форми навчання – 15 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти базових знань і вироблення практичних компетентностей з подання конкретних пропозицій щодо вирішення сучасних проблем розвитку територіальних громад на основі історичних аспектів становлення теорії і практики місцевого самоврядування в Україні.

Предмет дисципліни: теоретичні концепції, закономірності, принципи, методи та інструментарій еволюційного розвитку місцевого самоврядування.

Основними **цілями** вивчення дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» є:

- розглянути сутність і категоріальний апарат місцевого самоврядування
- дослідити теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.
- дати оцінку самоврядним структурам на українських землях у період Середньовіччя (X–XVIII ст.).
- проаналізувати форми місцевого самоврядування в українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)
- становити організацію системи місцевого самоврядування в роки української демократичної революції та у 20-х - 80-х рр. XX століття.
- розібрати процеси відновлення і трансформації місцевого самоврядування в новітній історії України.
- простежити історично усталені зарубіжні моделі місцевого самоврядування.
- виявити практичні аспекти реформування місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та в Україні.

Компетентності навчання:

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

ФК.1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК.2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК.3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК.11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання:

ПР4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПР5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПР12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого самоврядування.

Тема 1. Сутність і категоріальний апарат місцевого самоврядування.

1. Зміст теорії місцевого самоврядування.
2. Основні принципи місцевого самоврядування.
3. Методи правового регулювання місцевого самоврядування.
4. Завдання та функції місцевого самоврядування.

Тема 2. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.

1. Система та інститути місцевого самоврядування.
2. Базові теоретичні концепції місцевого самоврядування.
3. Демографічна та територіальна основи місцевого самоврядування.
4. Соціально-економічні передумови розвитку місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2. Історія українського місцевого самоврядування.

Тема 3. Самоврядні структури на українських землях у період Середньовіччя (X–XVIII ст.).

1. Зародження місцевого самоврядування в Україні в епоху Київської Русі.
2. Становлення місцевого самоврядування в Україні в Галицько-Волинському князівстві.
3. Місцеве самоврядування в Україні за часів Литовсько-Польської доби.
4. Місцеве самоврядування в Українській козацькій державі в другій половині XVII-XVIII ст.

5. Розвиток самоврядних традицій на Запорізькій Січі.

Тема 4. Форми місцевого самоврядування в українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).

1. Ліквідація місцевого самоврядування в Україні та запровадження імперських органів влади на території Лівобережної та Правобережної України.
2. Місцеве самоврядування в Західній Україні наприкінці XVIII – на початку XX ст.
3. Вплив земської реформи на розвиток місцевого самоврядування в Наддніпрянській Україні.
4. Реформи місцевого самоврядування в українських землях другої половини XIX - початку XX ст.

Тема 5. Організація системи місцевого самоврядування в роки української демократичної революції та у 20-х - 80-х рр. XX ст.

1. Організація діяльності органів місцевого самоврядування в період Української Центральної Ради.
2. Місцеве самоврядування в Україні в добу Гетьманату П. Скоропадського та Директорії УНР.
3. Органи місцевого самоврядування Західноукраїнської Народної Республіки.
4. Місцеве самоврядування на західноукраїнських землях в 20-30-х рр. XX ст. у складі Другої Речі Посполитої, Чехословацької республіки і Румунської монархії.
5. Місцеве самоврядування на території України під час Другої світової війни.
6. Місцеве самоврядування в Українській РСР (20–80-ті рр. XX ст.).

Тема 6. Відновлення і трансформація місцевого самоврядування в новітній історії України.

1. Декларація про державний суверенітет України та її вплив на формування інституту місцевого самоврядування в Україні.
2. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в незалежній Україні до прийняття Конституції України (1992-1996 рр.).
3. Зміст положень про місцеве самоврядування в Конституції України 1996 р.
4. Ратифікація Україною Європейської хартії місцевого самоврядування.
5. Роль та значення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
6. Подальший розвиток законодавства у сфері самоврядування в Україні.

Змістовий модуль 3. Світові тенденції розвитку місцевого самоврядування.

Тема 7. Історично усталені зарубіжні моделі місцевого самоврядування.

1. Еволюція розвитку міжнародного інституту місцевого самоврядування.
2. Основні види систем місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
3. Англосаксонська (англо-американська) модель місцевого самоврядування.
4. Континентальна модель місцевого самоврядування.
5. Іберійська та радянська моделі місцевого самоврядування.
6. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.

Тема 8. Практика реформування місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та Україні.

1. Структурні та функціональні реформи місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
2. Проблеми реформування місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
3. Реформування системи місцевого самоврядування в країнах Європи.
4. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з центральними органами влади в зарубіжних країнах.
5. Сучасні проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого самоврядування												
Тема 1. Сутність та категоріальний апарат місцевого самоврядування.	9	2	1	-	-	6	9	0,5	0,5	-	-	8
Тема 2. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.	9	2	1	-	-	6	11	0,5	0,5	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	18	4	2			12	20	1	1			18
Змістовий модуль 2. Історія українського місцевого самоврядування												
Тема 3. Самоврядні структури на українських землях у період Середньовіччя (X–XVIII ст.).	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 4. Форми місцевого самоврядування в українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 5. Організація системи місцевого самоврядування в роки української демократичної революції та у 20-х - 80-х рр. XX ст.	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Тема 6. Відновлення і трансформація місцевого самоврядування в новітній історії України.	12	2	2	-	-	8	12	1	1	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	48	8	8			32	48	4	4			40
Змістовий модуль 3. Світові тенденції розвитку місцевого самоврядування												
Тема 7. Історично усталені зарубіжні моделі місцевого самоврядування.	12	2	2	-	-	8	11	0,5	0,5	-	-	10

продовження

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 8. Практика реформування місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та Україні.	12	2	2	-	-	8	11	0,5	0,5	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	24	4	4			16	22	1	1			20
Усього годин	90	16	14			60	90	6	6			78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Сутність та категоріальний апарат місцевого самоврядування.	1
2.	Тема 2. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.	1
3.	Тема 3. Самоврядні структури на українських землях у період Середньовіччя (X–XVIII ст.).	2
4.	Тема 4. Форми місцевого самоврядування в українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	2
5.	Тема 5. Організація системи місцевого самоврядування в роки української демократичної революції та у 20-х - 80-х рр. XX ст.	2
6.	Тема 6. Відновлення і трансформація місцевого самоврядування в новітній історії України.	2
7.	Тема 7. Історично усталені зарубіжні моделі місцевого самоврядування.	2
8.	Тема 8. Практика реформування місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та Україні.	2
	Разом	14

6. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» лабораторні заняття не заплановані.

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» складається з різних її видів:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
- 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання;

3) написання реферату за обраною темою.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Сутність та категоріальний апарат місцевого самоврядування.	6
2.	Тема 2. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.	6
3.	Тема 3. Самоврядні структури на українських землях у період Середньовіччя (X–XVIII ст.).	8
4.	Тема 4. Форми місцевого самоврядування в українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	8
5.	Тема 5. Організація системи місцевого самоврядування в роки української демократичної революції та у 20-х - 80-х рр. XX ст.	8
6.	Тема 6. Відновлення і трансформація місцевого самоврядування в новітній історії України.	8
7.	Тема 7. Історично усталені зарубіжні моделі місцевого самоврядування.	8
8.	Тема 8. Практика реформування місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та Україні.	8
	Разом	60

8. Індивідуальне завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

З метою набуття здобувачами освіти вмінь та навичок пошуку необхідної інформації, опрацювання та осмислення теоретичного і практичного матеріалу в межах дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» передбачено написання індивідуального реферату.

Теми в межах однієї академічної групи повторюватися не повинні. Вибір теми із запропонованого переліку є довільним:

1. Теоретико-методологічні засади місцевого самоврядування.
2. Методи правового регулювання відносин місцевого самоврядування.
3. Основи місцевого самоврядування в Україні.
4. Правові відносини місцевого самоврядування в Україні та їх суб'єкти.
5. Основні засади місцевого самоврядування як форми здійснення влади народом.
6. Концепція місцевого самоврядування в Європейській хартії місцевого самоврядування.
7. Основи місцевого самоврядування в Україні.
8. Концепція місцевого самоврядування в Конституції України.
9. Територіальна основа місцевого самоврядування.
10. Зародження елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху Середньовіччя (X–XVII ст.).
11. Місцеве самоврядування в Україні в добу Київської Русі.
12. Місцеве самоврядування на українських землях під час їхнього

входження до складу Великого князівства Литовського.

13. Магдебурзьке право на українських землях.
14. Місцеве самоврядування в Україні в добу Хмельниччини.
15. Місцеве самоврядування на українських землях у складі Російської імперії (XVIII – початок XX ст.).
16. Місцеве самоврядування на українських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської імперій (XVIII – початок XX ст.).
17. Вплив земської реформи на розвиток місцевого самоврядування в Наддніпрянській Україні.
18. Міське самоврядування в Наддніпрянській Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.
19. Міське самоврядування в Західній Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.
20. Розвиток місцевого самоврядування в Україні в добу Центральної Ради.
21. Місцеве самоврядування в Україні в період Української Держави Павла Скоропадського.
22. Земська й міська реформи XIX століття: політико-правовий досвід.
23. Місцеве самоврядування в Україні в добу Директорії УНР.
24. Розвиток місцевого самоврядування на західноукраїнських землях у період Української Національної революції 1917-1920 рр.
25. Місцеве самоврядування в Радянській Україні в період НЕП та Західній Україні (20-30-ті рр. XX ст.).
26. Місцеве самоврядування в Україні в повоєнний період (40-80-ті рр. XX ст.).
27. Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України.
28. Нормативно-правова база становлення місцевого самоврядування в незалежній Україні.
29. Регіональні особливості нормативно-правового забезпечення становлення місцевого самоврядування в незалежній Україні.
30. Сфера компетенції органів місцевого самоврядування в новітній історії України.
31. Роль органів місцевого самоврядування в підтримці національної та регіональної безпеки.
32. Світовий досвід організації місцевого самоврядування.
33. Види муніципальних систем у зарубіжних країнах.
34. Муніципальні системи в країнах Європи.
35. Муніципальні системи в країнах Азії.
36. Муніципальні системи в країнах Латинської Америки.
37. Сучасні муніципальні реформи в зарубіжних країнах.
38. Структурні муніципальні реформи в зарубіжних країнах.
39. Муніципальні реформи в країнах Європи.
40. Муніципальні реформи в США.

Презентація власного дослідження відбувається у вигляді підготовленої доповіді (до 15 сторінок друкованого тексту ф. А-4) та створеної презентації (до 10 слайдів) за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

9. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» використовуються наступні методи навчання.

Методи навчання	Характеристика
Наочні методи навчання	Ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації (читання лекцій та підготовка практичних завдань із використанням мультимедійних презентацій, демонстрація тематичних відеороликів).
Інтерактивні методи навчання	Ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм. Серед інтерактивних методів навчання використовуються: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод.
Практичні методи навчання	Передбачають виконання практичних завдань. Серед практичних методів навчання використовуються практичні роботи, вправи, написання есе.
Інноваційні методи навчання	Поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентнісний метод (спрямований на розвиток професійних навичок, вмій та якостей здобувачів освіти), проектно-дослідницький метод (спрямований на вирішення проблемного питання через розвиток пошукових та аналітичних якостей здобувачів освіти, а також навичок командної роботи), використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Програми і сервіси, які використовуються: сервіси та програмні продукти від Microsoft, інструменти Google, графічні редактори Crello та Canva, хмарне презентаційне програмне забезпечення Prezi, конструктор лендінгових сторінок of.ua, Diagrams.net, Kahoot, Mentimeter, QR Генератор, Cutt.ly.
Методи дистанційного навчання	Ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання, платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex.

10. Методи контролю та критерії оцінювання

Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі екзамену):

- 1) обсяг балів за практичні заняття – 25 %
- 2) обсяг балів за самостійну роботу:
 - тестування – 15 %
 - індивідуальний проєкт – 10 %
- 3) обсяг балів за екзамен – 50 %.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 25 бали.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	№ теми								Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Практичне заняття (опрацювання завдання)	3	3	3	3	3	3	4	3	25
Самостійна робота (тестування з теми)	2	2	2	2	2	2	1	2	15
Самостійна робота (реферат)									10
Екзамен									50
Максимальна кількість балів									100

Критерії поточного оцінювання:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним

матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри управління та бізнес-адміністрування здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням:
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійну роботу.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка реферату.

Тестовий контроль. Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 15 балів.

Підготовка індивідуального проєкту. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів. Сума балів за індивідуальний проєкт розраховується за наступною формулою:

$$y = \frac{x \times 10}{100},$$

де x – кількість балів, яку отримав здобувач вищої освіти (за 100-бальною шкалою). Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Підготовка реферату.

Реферат подається у друкованому вигляді на скріплених аркушах паперу формату А4. Титульна сторінка реферату має містити: назву університету, навально-наукового інституту, кафедри за якою закріплена освітня дисципліна; тема реферату, прізвище, ім'я, по батькові здобувача освіти, шифр і номер групи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові викладача. Реферат складається із змісту, вступу, 3-5 розділів основного тексту, висновків, списку використаних джерел. На останній сторінці зазначається дата виконання реферату та проставляється підпис здобувача освіти, що його виконав.

У ході підготовки реферату здобувач освіти використовує інформаційні матеріали вітчизняних та закордонних видань, здійснює пошук документальної та фактографічної бази, систематизує та узагальнює статистичні дані, виявляє ключові факти, використовує електронні пошукові системи в мережі Інтернет, формує власні погляди на досліджувані події та явища.

Критерії оцінювання реферату:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач

освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі екзамену. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за екзамен формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) одне теоретичне запитання (20 балів);
- 2) розв'язування тестових завдань (30 балів: 10 тестів по 3 бали кожне).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pnu.edu.ua) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Шкала оцінювання для екзамену

університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно

80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	задовільно
50-59	E	
25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Перелік питань, які виносяться на екзамен

1. Зміст теорії місцевого самоврядування.
2. Основні принципи місцевого самоврядування.
3. Методи правового регулювання місцевого самоврядування.
4. Завдання та функції місцевого самоврядування.
5. Система та інститути місцевого самоврядування.
6. Базові теоретичні концепції місцевого самоврядування.
7. Демографічна та територіальна основи місцевого самоврядування.
8. Соціально-економічні передумови розвитку місцевого самоврядування.
9. Зародження місцевого самоврядування в Україні в епоху Київської Русі.
10. Становлення місцевого самоврядування в Україні в Галицько-Волинському князівстві.
11. Місцеве самоврядування в Україні за часів Литовсько-Польської доби.
12. Місцеве самоврядування в Українській козацькій державі в другій половині XVII-XVIII ст.
13. Розвиток самоврядних традицій на Запорізькій Січі.
14. Ліквідація місцевого самоврядування в Україні та запровадження імперських органів влади на території Лівобережної та Правобережної України.
15. Місцеве самоврядування в Західній Україні наприкінці XVIII – на початку XX ст.
16. Вплив земської реформи на розвиток місцевого самоврядування в Наддніпрянській Україні.
17. Реформи місцевого самоврядування в українських землях другої половини XIX - початку XX ст.
18. Організація діяльності органів місцевого самоврядування в період Української Центральної Ради.
19. Місцеве самоврядування в Україні в добу Гетьманату П. Скоропадського та Директорії УНР.

20. Органи місцевого самоврядування Західноукраїнської Народної Республіки.
21. Місцеве самоврядування на західноукраїнських землях в 20-30-х рр. ХХ ст. у складі Другої Речі Посполитої, Чехословацької республіки і Румунської монархії.
22. Місцеве самоврядування на території України під час Другої світової війни.
23. Місцеве самоврядування в Українській РСР (20-80-ті рр. ХХ ст.).
24. Декларація про державний суверенітет України та її вплив на формування інституту місцевого самоврядування в Україні.
25. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в незалежній Україні до прийняття Конституції України (1992-1996 рр.).
26. Зміст положень про місцеве самоврядування в Конституції України 1996 р.
27. Ратифікація Україною Європейської хартії місцевого самоврядування.
28. Роль та значення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
29. Подальший розвиток законодавства у сфері самоврядування в Україні.
30. Еволюція розвитку міжнародного інституту місцевого самоврядування.
31. Основні види систем місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
32. Англосаксонська (англо-американська) модель місцевого самоврядування.
33. Континентальна модель місцевого самоврядування.
34. Іберійська та радянська моделі місцевого самоврядування.
35. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
36. Структурні та функціональні реформи місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
37. Проблеми реформування місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
38. Реформування системи місцевого самоврядування в країнах Європи.
39. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з центральними органами влади в зарубіжних країнах.
40. Сучасні проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні.

12. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

1. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

4. Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4).

Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4-5).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Невідповідна поведінка під час заняття

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень

про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти».

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

13. Рекомендовані літературні джерела

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» від 10 липня 2010 р. № 2487-VI. ВВР України. 2010. № 35-36. Ст. 491.
3. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. ВВР України. 2013. № 1. Ст. 1.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. ВВР України. 1997. Ст. 170.
5. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 р. № 2625- III. ВВР України. 2001. № 48. Ст. 254.
6. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 р. № 2493-III. ВВР України. 2001. № 33. Ст. 175.
7. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11 липня 2002 р. № 93-IV. ВВР України. 2002. № 40. Ст. 290.
8. Історія місцевого самоврядування України : навч. посіб. Мальчин Ю. М., Чумак В. А. К. : АМУ, 2017. 88 с.
9. Конституція України : прийнята 28 червня 1996 р. ВВР України. 1996. № 30. Ст. 142.
10. Місцеве самоврядування в Україні : теорія та практика становлення : навч. посіб. Євтушенко О. Н., Лушагіна Т. В. Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2013. 316 с.
11. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. Лелеченко А. П. К. : 2017. 110 с.
12. Утвенко В. В. Теорія та історія місцевого самоврядування : навч. посіб. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 234 с.

13. Петков С.В., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Місцеве самоврядування в Україні. Актуальне законодавство та судова практика. К. : ЦУЛ, 2021. 452 с.

14. Федоренко В.Л. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасницях ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі. К.: Ліра-К, 2018. 380 с.